

Judikatūras krājums

TIESAS SPRIEDUMS (septītā palāta)

2024. gada 29. februārī*

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Pārtikas nekaitīgums – Dzīvnieku barības piedevas – Regula (EK) Nr. 1831/2003 – Atļaujas izsniegšanas procedūra – Aizliegums laist tirgū bez atļaujas – Esošo produktu statuss – Spēkā esamība, ņemot vērā Eiropas Savienības Pamattiesību hartu – Darījumdarbības brīvība – Tiesības uz īpašumu – Samērīguma princips – Īstenošanas regula (ES) 2021/758 – Greipfrūtu ekstrakta izņemšana no tirgus – Dzīvnieku barība, kas satur greipfrūtu sēklu un mizas ekstraktu

Lietā C-13/23

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *Verwaltungsgericht Osnabrück* (Osnabrikas Administratīvā tiesa, Vācija) iesniegusi ar 2022. gada 15. decembra lēmumu un kas Tiesā registrēts 2023. gada 16. janvārī, tiesvedībā

cdVet Naturprodukte GmbH

pret

Niedersächsisches Landesamt für Verbraucherschutz und Lebensmittelsicherheit (LA-VES),

TIESA (septītā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs F. Biltšens [*F. Biltgen*], tiesneši J. Pasers [*J. Passer*] un M. L. Arasteja Saūna [*M. L. Arastey Sahún*] (referente),

ģenerālvokāts: E. M. Kolinss [*A. M. Collins*],

sekretārs: A. Kalots Eskobars [*A. Calot Escobar*],

ņemot vērā rakstveida procesu,

ņemot vērā apsvērumus, ko snieguši:

- *cdVet Naturprodukte GmbH* vārdā – *M. Immel, Rechtsanwalt*,
- *Niedersächsisches Landesamt für Verbraucherschutz und Lebensmittelsicherheit (LA-VES)* vārdā – *L. Berning*, pārstāve,
- Francijas valdības vārdā – *G. Bain* un *J.-L. Carré*, pārstāvji,

* Tiesvedības valoda – vācu.

- Somijas valdības vārdā – *H. Leppo*, pārstāve,
- Eiropas Parlamenta vārdā – *G. C. Bartram*, *G. Mendola* un *L. Stefani*, pārstāvji,
- Eiropas Savienības Padomes vārdā – *N. Brzezinski*, *L. Hamtcheva* un *A. Jaume*, pārstāvji,
- Eiropas Komisijas vārdā – *B. Hofstötter*, *B. Rechen* un *M. Zerwes*, pārstāvji,

ņemot vērā pēc ģenerālvokāta uzklauššanas pieņemto lēmumu izskatīt lietu bez ģenerālvokāta secinājumiem,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

- 1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par, pirmkārt, Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (EK) Nr. 1831/2003 (2003. gada 22. septembris) par dzīvnieku ēdināšanā lietotām piedevām (OV 2003, L 268, 29. lpp.), kas grozīta ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2019. gada 20. jūnija Regulu (ES) 2019/1381 (OV 2019, L 231, 1. lpp.) (turpmāk tekstā – “Regula Nr. 1831/2003”), spēkā esamību, ņemot vērā Eiropas Savienības Pamattiesību hartas (turpmāk tekstā – “Harta”) 16., 17. un 52. pantu, kā arī, otrkārt, Komisijas Īstenošanas regulas (ES) 2021/758 (2021. gada 7. maijs) par noteiktu produktu statusu “barības piedevas” Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (EK) Nr. 1831/2003 tvērumā un par noteiktu barības piedevu izņemšanu no tirgus (OV 2021, L 162, 5. lpp.) 2. panta 3. punkta interpretāciju, lasot to kopsakarā ar tās I pielikuma I.A nodaļas 1. daļu.
- 2 Šis lūgums ir iesniegts saistībā ar tiesvedību starp *cdVet Naturprodukte GmbH* (turpmāk tekstā – “*cdVet*”) un *Niedersächsisches Landesamt für Verbraucherschutz und Lebensmittelsicherheit (LA-VES)* (Lejassaksijas Patērētāju aizsardzības un pārtikas nekaitīguma birojs, Vācija) par aizliegumu laist tirgū tādu dzīvnieku barību, kurā kā piedeva iekļauts greipfrūtu sēklu un mizas ekstrakts.

Atbilstošās tiesību normas

Savienības tiesības

Regula Nr. 1831/2003

- 3 Saskaņā ar Regulas Nr. 1831/2003 4., 6. un 11. apsvērumu:

“(4) Lai aizsargātu cilvēku veselību, dzīvnieku veselību un vidi, ir jāveic lopbarības piedevu drošības novērtējums, izmantojot Kopienas procedūru, pirms tās laiž tirgū, pielieto vai apstrādā Kopienā. [..]

[..]

(6) Kopienas rīcībai saistībā ar cilvēku veselību, dzīvnieku veselību un vidi jābalstās uz piesardzības principu.

[..]

(11) Pamatprincipam šajā jomā jābūt tādam, ka tikai tās piedevas, kas apstiprinātas saskaņā ar šajā regulā paredzēto procedūru, var laist tirgū, pielietot un pārstrādāt dzīvnieku barošanai saskaņā ar nosacījumiem, kas izklāstīti atļaujā.”

4 Šīs regulas 1. panta 1. punktā ir noteikts:

“Šīs regulas mērķis ir noteikt Kopienas atzīšanas procedūru lopbarības piedevu laišanai tirgū un to pielietošanai un paredzēt noteikumus par lopbarības piedevu un premiksu uzraudzību un marķēšanu, pamatojoties uz augsta līmeņa cilvēku veselības, dzīvnieku veselības un labturības, vides un lietotāju un patērētāju interešu aizsardzību saistībā ar lopbarības piedevām, vienlaikus nodrošinot efektīvu iekšējā tirgus darbību.”

5 Saskaņā ar minētās regulas 3. panta 1. punkta a) apakšpunktu:

“Neviena persona nedrīkst laist tirgū, pārstrādāt vai lietot lopbarības piedevu, izņemot gadījumus, ja:

a) uz to attiecas atļauja, kas piešķirta saskaņā ar šo regulu.”

6 Šīs pašas regulas 4. panta 1. un 2. punktā ir noteikts:

“1. Visas personas, kas vēlas saņemt atļauju lopbarības piedevai vai lopbarības piedevas jaunai pielietošanai, iesniedz pieteikumu saskaņā ar 7. pantu.

2. Atļauju [var] piešķirt, atteikt, atjaunot, grozīt, apturēt vai atcelt, tikai pamatojoties uz šo regulu un saskaņā ar tajā noteiktajām procedūrām [..].”

7 Regulas Nr. 1831/2003 7. panta 1. punktā ir paredzēts:

“Šīs regulas 4. pantā paredzēto atļaujas pieteikumu [Eiropas] Komisijai nosūta [..]. Komisija nekavējoties informē dalībvalstis un pieteikumu nosūta Eiropas Pārtikas nekaitīguma iestādei [(EFSA)].”

8 Šīs regulas 8. panta 1. un 3. punktā ir noteikts:

“1. [EFSA] sniedz atzinumu sešu mēnešu laikā pēc pamatota pieteikuma saņemšanas. [..]

[..]

3. Lai sagatavotu atzinumu, [EFSA]:

a) pārbauda, vai pieteikuma iesniedzēja sniegtās ziņas un dokumenti atbilst 7. pantam, un veic novērtēšanu, lai noteiktu, vai lopbarības piedeva atbilst 5. pantā izklāstītajiem nosacījumiem;

[..].”

9 Saskaņā ar minētās regulas 9. panta 1. punktu:

“Trīs mēnešu laikā pēc [EFSA] atzinuma saņemšanas Komisija sagatavo regulas projektu par atļaujas piešķiršanu vai tās noraidīšanu. Šajā projektā ņem vērā 5. panta 2. un 3. punkta prasības, Kopienas tiesību aktus un citus tiesiskus faktorus, kas attiecas uz izskatāmo jautājumu, un jo īpaši labumus attiecībā uz dzīvnieku veselību un labturību un dzīvnieku izcelsmes produktu patērētāju.

Ja projekts nav atbilstošs [EFSA] atzinumam, tajā sniedz skaidrojumu par atšķirību iemesliem.

[..]”

10 Šīs pašas regulas 10. panta 1., 2. un 5. punktā ir noteikts:

“1. Atkāpjoties no 3. panta, lopbarības piedevu, kas laista tirgū saskaņā ar [Padomes] Direktīvu 70/524/EEK [(1970. gada 23. novembris) par barības piedevām (OV 1970, L 270, 1. lpp.)] [..], var laist tirgū un lietot saskaņā ar nosacījumiem, kas paredzēti [šajā direktīvā], un [tās] izpildes pasākumiem, tostarp īpašiem marķēšanas noteikumiem par barības maisījumiem un barības sastāvdaļām, ja ir izpildīti šādi nosacījumi:

a) viena gada laikā pēc šīs regulas stāšanās spēkā personas, kas lopbarības piedevu pirmo reizi laidošas tirgū, vai jebkuras citas ieinteresētās puses par šo faktu paziņo Komisijai [..];

[..]

2. Pieteikums jāiesniedz saskaņā ar 7. pantu vēlākais vienu gadu pirms tādas atļaujas derīguma termiņa beigām, kas izsniegta saskaņā ar [Direktīvu 70/524] attiecībā uz piedevām ar atļaujām uz noteiktu termiņu, un maksimāli septiņu gadu laikā pēc šīs regulas stāšanās spēkā attiecībā uz piedevām, kam piešķirtas beztermiņa atļaujas [..]. Saskaņā ar 22. panta 2. punktā minēto procedūru var noteikt sīki izstrādātu grafiku, kurā prioritārā kārtībā uzskaitītas dažādas tādu piedevu kategorijas, kas jāpārvērtē. [..]

[..]

5. Ja 1. punkta a) apakšpunktā noteikto paziņojumu un pievienotās ziņas neiesniedz noteiktajā laikā vai tās ir nepatiesas vai ja pieteikumu neiesniedz noteiktajā laikā, kā paredzēts 2. punktā, regula jāpieņem saskaņā ar 22. panta 2. punktā minēto procedūru, kas paredz, ka attiecīgās piedevas atsaucamas no tirgus. Šāds pasākums var paredzēt ierobežotu laiku, kad var realizēt esošos lopbarības līdzekļa krājumus.”

11 Regulas Nr. 1831/2003 I pielikuma 2. punkta b) apakšpunktā ir noteikts:

“Kategorijā “organoleptiskās piedevas” iekļautas šādas funkcionālās grupas:

[..]

b) aromatizējošas sastāvdaļas – vielas, kuru iekļaušana lopbarībā pastiprina lopbarības smaržu vai garšu.”

Īstenošanas regula (ES) Nr. 230/2013

- 12 Komisijas Īstenošanas regula (ES) Nr. 230/2013 (2013. gada 14. marts) par noteiktu lopbarības piedevu, kas iekļautas aromatizējošo un ēstgribu rosinošo vielu grupā, izņemšanu no tirgus (OV 2013, L 80, 1. lpp.) ir pieņemta, tostarp pamatojoties uz Regulas (EK) Nr. 1831/2003 10. panta 5. punktu tās sākotnējā redakcijā.
- 13 Īstenošanas regulas Nr. 230/2013 1. panta pirmajā daļā ir noteikts:
“Pielikuma A daļā norādītās lopbarības piedevas, kas iekļautas “aromatizējošo un ēstgribu rosinošo vielu” grupā, izņem no tirgus.”
- 14 Šīs īstenošanas regulas pielikuma A daļā tostarp zem nosaukuma “Dabīgie produkti un atbilstošie sintētiskie produkti” ir iekļautas šādas piedevas:
“*Citrus x paradisi* Macfad.: greipfrūtu koncentrāts CoE 140/mizu ekstrakts CAS 94266-47-4 FEMA 2318 *Einecs* 304-454-3/greipfrūtu eļļa bez terpēniem CAS 90045-43-5 CoE 140/greipfrūtu ēteriskā eļļa CoE 140/greipfrūtu tinktūra CoE 140/greipfrūtu terpēni CoE 140.”

Īstenošanas regula 2021/758

- 15 Tāpat kā Īstenošanas regula Nr. 230/2013, arī Īstenošanas regula 2021/758 ir pieņemta, tostarp pamatojoties uz Regulas Nr. 1831/2003 10. panta 5. punktu.
- 16 Saskaņā ar Īstenošanas regulas 2021/758 7. apsvērumu:
“Ja I pielikuma sarakstā norādītos produktus izņem no tirgus, attiecībā uz tiem tomēr var tikt piešķirta atļauja vai attiecināti pasākumi, kas skar to statusu saskaņā ar Regulu [Nr. 1831/2003].”
- 17 Šīs īstenošanas regulas 1. pantā ir noteikts:
“I pielikumā norādītās barības piedevas attiecībā uz dzīvnieku sugām vai dzīvnieku kategorijām, kas norādītas minētajā pielikumā, izņem no tirgus.”
- 18 Minētās īstenošanas regulas 2. panta 1. un 3. punktā ir paredzēts:
“1. Esošus I pielikuma I.A un I.C nodaļas sarakstā norādītu barības piedevu krājumus joprojām var laist tirgū un lietot līdz 2022. gada 30. maijam.
[..]
3. Barības maisījumus un barības sastāvdaļas, kas ražoti ar 1. punktā minētajām piedevām [..], joprojām var laist tirgū un lietot līdz 2023. gada 30. maijam.”

- 19 Īstenošanas regulas 2021/758 I pielikumā ir uzskatītas dzīvnieku barības piedevas, ko paredzēts izņemt no tirgus, kā norādīts šīs īstenošanas regulas 1. pantā. Šī pielikuma I.A nodaļas 1. daļā ir norādītas barības piedevas, kas no tirgus jāizņem attiecībā uz visām dzīvnieku sugām un kategorijām, to vidū zem nosaukuma “Aromatizējošas un ēstgribu rosinošas vielas – Botāniski definēti dabīgi produkti” ir iekļautas šādas piedevas:

“*Citrus x paradisi* Macfad.: spiestā greipfrūtu eļļa CAS 8016-20-4 FEMA 2530 CoE 140 Eines 289-904-6 / greipfrūtu ekstrakts CoE 140”.

Vācijas tiesības

- 20 *Lebensmittel- und Futtermittelgesetzbuch* (Pārtikas produktu un dzīvnieku barības kodekss) 21. panta 3. punktā ir paredzēts:

“Ja vien otrajā teikumā nav noteikts citādi, dzīvnieku barību, kurā

1. ražošanas vai pārstrādes laikā

[..]

b) ir izmantota tāda dzīvnieku barības piedeva, kas ietilpst kategorijā, kura nav iekļauta Regulas [Nr. 1831/2003] 6. panta 1. punkta e) apakšpunktā,

[..]

nedrīkst laist tirgū un izmantot dzīvnieku barošanai. Pirmā teikuma 1. punktu nepiemēro, ja izmantotā dzīvnieku barības piedeva ir atļauta ar tieši piemērojamu Eiropas Kopienas vai Eiropas Savienības tiesību aktu un ja izmantotā dzīvnieku barības piedeva vai dzīvnieku uzturs atbilst prasībai, kas noteikta šajā tieši piemērojamā tiesību aktā vai Regulā [Nr. 1831/2003], ar noteikumu, ka šāda prasība tajā ir paredzēta. [..]”

Pamatlieta un prejudiciālie jautājumi

- 21 *cdVet* ražo un tirgo dzīvnieku barību, tostarp produktu “DarmRein Pulver/GutClean Powder”, kas ir papildu barība suņiem, kaķiem un citiem loļojumdzīvniekiem (turpmāk tekstā – “strīdīgais produkts”). Šis produkts satur organoleptisku piedevu, kas uz šīs preces marķējuma ir norādīta ar nosaukumu “greipfrūtu sēklu ekstrakts” (turpmāk tekstā – “strīdīgā piedeva”).
- 22 2022. gada 24. februārī *LA-VES* darbinieki veica oficiālu pārbaudi *cdVet* rūpnīcā tostarp attiecībā uz strīdīgo produktu. Šajā gadījumā, pārbaudot sākotnējā piegādātāja dokumentu, kurā ir precizētas strīdīgās piedevas īpašības (turpmāk tekstā – “specifikāciju lapa”), tika konstatēts, ka tā šajā dokumentā ir apzīmēta ar nosaukumu “greipfrūtu sēklu ekstrakts S” un ka tā galvenokārt sastāv no glicerizēta ekstrakta, kas iegūts, ekstrahējot greipfrūta sēklas un mizu, izmantojot augu izcelsmes glicerīnu.
- 23 Uzklusījusi *cdVet*, *LA-VES* ar 2022. gada 30. marta lēmumu tai aizliedza piedāvāt pārdošanai un laist tirgū strīdīgo produktu un uzdeva nekavējoties izpildīt šo lēmumu. *LA-VES* pamatoja minēto lēmumu, būtībā norādot, ka greipfrūtu sēklu ekstrakts ir izņemts no tirgus saskaņā ar Īstenošanas regulas Nr. 230/2013 1. pantu, lasot to kopsakarā ar šīs īstenošanas regulas pielikuma A daļu, jo

par to noteiktajā termiņā nav iesniegts Regulas Nr. 1831/2003 10. panta 2. punktā paredzētais atļaujas pieteikums. Līdz ar to *LA-VES* uzskata, ka bija jākonstatē, ka strīdīgās piedevas laišana tirgū ir Regulas Nr. 1831/2003 3. panta 1. punkta vai Pārtikas produktu un dzīvnieku barības kodeksa 21. panta 3. punkta 1. apakšpunkta b) punkta pārkāpums.

- 24 2022. gada 11. oktobrī *cdVet* cēla prasību par šo lēmumu, kā arī pieteikumu par pagaidu noregulējumu iesniedzējtiesā – *Verwaltungsgericht Osnabrück* (Osnabrikas Administratīvā tiesa, Vācija), apgalvodama, ka, ņemot vērā tās sastāvu, strīdīgā piedeva būtu jākvalificē nevis kā greipfrūtu sēklu ekstrakts, bet gan kā greipfrūtu ekstrakts, ko sauc arī par “pomelo ekstraktu”.
- 25 No specifikācijas lapas skaidri izrietot, ka šī strīdīgā piedeva ir iegūta ne tikai no greipfrūtu sēklām, kas varēja pamatot to, ka piegādātājs šajā lapā izmanto nosaukumu “greipfrūtu sēklu ekstrakts”, bet arī no greipfrūtu mizām.
- 26 *cdVet* uzskata, ka nav šaubu par to, ka ar Īstenošanas regulas 2021/758 1. pantu, lasot to kopsakarā ar šīs īstenošanas regulas I pielikuma I.A nodaļas 1. daļu, piedeva “greipfrūtu ekstrakts *CoE 140*” principā ir izņemta no tirgus. Tomēr minētās īstenošanas regulas 2. panta 3. punktā ietvertais pārejas noteikums tai ļaujot turpināt tirgot strīdīgo produktu, kas ražots ar šo piedevu, līdz 2023. gada 30. maijam.
- 27 *CdVet* turklāt pauž šaubas, vai Regulas Nr. 1831/2003, kuru piemēroja *LA-VES*, noteikumi ir saderīgi ar Savienības tiesībām, jo šajā regulā esot noteikts vispārējs aizliegums tirgot un izmantot visas dzīvnieku barības piedevas, neņemot vērā katra atsevišķā gadījuma apstākļus.
- 28 Iesniedzējtiesā *LA-VES* iebilst, ka greipfrūtu sēklu ekstrakts, kas pievienota kā piedeva strīdīgajam produktam, un greipfrūtu ekstrakts nav identiskas vielas, līdz ar to *cdVet* nevar pamatoti atsaukties uz Īstenošanas regulas 2021/758 2. panta 3. punktā paredzēto pārejas režīmu, kurš attiecas tikai uz “greipfrūtu ekstraktu”.
- 29 Visbeidzot – *LA-VES* uzskata, ka nav būtisku šaubu par Regulas Nr. 1831/2003 samērīgumu, ņemot vērā Savienības tiesības, jo šīs regulas mērķis, kas precizēts tās 4. apsvērumā, proti, nodrošināt augstu cilvēku un dzīvnieku veselības un vides aizsardzības līmeni, neapšaubāmi pieprasa izmantot atļaujas piešķiršanas procedūru, kas ļauj novērtēt dzīvnieku barības piedevu drošumu saskaņā ar piesardzības principu.
- 30 Tā kā iesniedzējtiesa šaubās par attiecīgā Savienības tiesiskā regulējuma spēkā esamību un interpretāciju, tā apmierināja *cdVet* pieteikumu par pagaidu noregulējumu un atjaunoja tās prasības apturošo iedarbību.
- 31 Pirmkārt, šī tiesa nav pārliecināta, ka šajā lietā ir ievērots samērīguma principam atbilstošs taisnīgs līdzsvars Hartas 52. panta 1. punkta izpratnē starp darījumdarbības brīvību un tiesībām uz īpašumu, kuras paredzētas attiecīgi Hartas 16. pantā un 17. panta 1. punktā, no vienas puses, un Regulā Nr. 1831/2003 paredzēto tiesisko interešu, ko rada cilvēku un dzīvnieku veselība un vide, aizsardzību, no otras puses. Tā norāda, ka ar šo regulu ir noteikts vispārējs aizliegums laist tirgū, izmantot un pārstrādāt dzīvnieku barības piedevas, par kurām nav saņemta atļauja, šajā saistībā neņemot vērā katra gadījuma apstākļus, piemēram, jautājumu par to, kāds ir barības piedevas absolūtais daudzums vai koncentrācija attiecīgajā barībā, vai to, vai šī piedeva ir augu izcelsmes viela, kas pastāv arī dabā, vai arī sintētiska viela. Šajā ziņā minētā tiesa uzsver, ka strīdīgās piedevas sastāvdaļām, kuru koncentrācija turklāt esot zem noteikšanas sliekšņa, ir tikai dabiska izcelsme, līdz ar to neesot acīmredzams, ka tās var apdraudēt cilvēku vai dzīvnieku veselību.

- 32 Otrkārt, iesniedzējtiesa jautā, vai strīdīgā piedeva atbilst Īstenošanas regulas 2021/758 I pielikuma I.A nodaļas 1. daļā norādītajai vielai “greipfrūtu ekstrakts CoE 140”. Tā uzskata, ka tad, ja tas tā būtu, *cdVet* saskaņā ar šīs īstenošanas regulas 2. panta 3. punktā paredzēto pārejas noteikumu būtu iespēja turpināt tirgot strīdīgo produktu līdz 2023. gada 30. maijam. Tāpēc lēmuma pieņemšanas dienā, proti, 2022. gada 30. martā, *LA-VES* neesot varējusi konstatēt dzīvnieku barības tiesību aktu noteikumu pārkāpumu.
- 33 Šādos apstākļos *Verwaltungsgericht Osnabrück* (Osnabrikas Administratīvā tiesa) nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:
- “1) Vai [Regula Nr. 1831/2003], it īpaši tās 3. panta 1. punkta a) apakšpunkts, 4. panta 1. punkts, 7. panta 1. punkts, 10. panta 1. punkta a) apakšpunkts, kā arī minētā panta 2. un 5. punkts, kuros paredzēts vispārējs aizliegums dzīvnieku barības piedevu laišanai tirgū, lietošanai un pārstrādei, ja nav atļaujas, neņemot vērā konkrētā gadījuma apstākļus, ir saderīga ar Hartas 52. panta 1. punktā noteikto proporcionalitātes jeb samērīguma principu, ņemot vērā ar Hartas 16. pantu aizsargāto darījumdarbības brīvību un Hartas 17. panta 1. punktā paredzētās tiesības uz īpašumu?
- 2) Ja Tiesas atbilde uz pirmo prejudiciālo jautājumu ir apstiprinoša un tāpēc [Regula Nr. 1831/2003], it īpaši tās 3. panta 1. punkta a) apakšpunkts, 4. panta 1. punkts, 7. panta 1. punkts un 10. panta 1. punkta a) apakšpunkts, kā arī minētā panta 2. un 5. punkts būtu jāpiemēro bez ierobežojumiem, vai ekstrakts, ko prasītāja izmantojusi kā dzīvnieku barības piedevu un kas saskaņā ar [specifikācijas lapu] tiek ražots no greipfrūtu sēklām un mizām un minētajā lapā tiek dēvēts par “greipfrūtu sēklu ekstraktu” (precīzāk: greipfrūtu sēklu ekstraktu S), ir (katrā ziņā arī) viela “greipfrūtu ekstrakts CoE 140”, kura minēta [Īstenošanas regulas 2021/758] 2. panta 3. punktā kopsakarā ar tās I pielikuma I.A nodaļas 1. daļu?”

Par prejudiciālajiem jautājumiem

Par pirmo jautājumu

- 34 Ar pirmo jautājumu iesniedzējtiesa būtībā vaicā Tiesai par Regulas Nr. 1831/2003 spēkā esamību, it īpaši par tās 3. panta 1. punkta a) apakšpunkta, 4. panta 1. punkta, 7. panta 1. punkta un šīs regulas 10. panta 1. punkta a) apakšpunkta un 2. un 5. punkta spēkā esamību, ciktāl tajā esot paredzēts vispārējs aizliegums laist tirgū, pārstrādāt vai lietot dzīvnieku barības piedevas, par kurām nav saņemta atļauja, neatkarīgi no katras lietas konkrētajiem apstākļiem. Minētā tiesa lūdz Tiesu izvērtēt šo tiesību normu spēkā esamību, ņemot vērā darījumdarbības brīvību un tiesības uz īpašumu, kas attiecīgi nostiprinātas Hartas 16. pantā un 17. panta 1. punktā, kā arī tās 52. panta 1. punktā noteikto samērīguma principu.
- 35 Vispirms jānorāda, pirmkārt, ka aizliegums, uz kuru savā jautājumā atsaucas iesniedzējtiesa, ir paredzēts Regulas Nr. 1831/2003 3. panta 1. punkta a) apakšpunktā. Otrkārt, šīs regulas 10. pantā ir noteikts esošo produktu, proti, dzīvnieku barības piedevu, kas ir laistas tirgū tostarp saskaņā ar Direktīvu 70/524, statuss, kā tas ir strīdīgās piedevas gadījumā.
- 36 Savukārt Regulas Nr. 1831/2003 4. panta 1. punktā un 7. panta 1. punktā būtībā ir tikai paredzēts, ka ikvienai personai, kas vēlas saņemt atļauju saskaņā ar šo regulu, ir jāiesniedz pieteikums Komisijai. Tādējādi šīs tiesību normas, ņemot vērā pamatlietas apstākļus, neietekmē Regulas

Nr. 1831/2003 spēkā esamības pārbaudi. Proti, šī tiesvedība attiecas uz aizliegumu laist tirgū piedevu, attiecībā uz kuru nav iesniegts neviens pieteikums atļaujas saņemšanai saskaņā ar šo regulu, līdz ar to šāda pieteikuma iesniegšanas noteikumiem šajā gadījumā nav nozīmes.

- 37 Tādējādi šajā gadījumā ir jāizvērtē vienīgi Regulas Nr. 1831/2003 3. panta 1. punkta a) apakšpunkta, 10. panta 1. punkta a) apakšpunkta un 2. un 5. punkta spēkā esamība, ņemot vērā Hartas 16. pantu, 17. panta 1. punktu un 52. panta 1. punktu.
- 38 Šajā ziņā vispirms jānorāda, ka darijumdarbības brīvība un tiesības uz īpašumu, kas attiecīgi paredzētas Hartas 16. pantā un 17. panta 1. punktā, nav uztveramas kā absolūtas prerogatīvas, bet gan jāaplūko saistībā ar to funkciju sabiedrībā (spriedums, 2021. gada 2. septembris, *Irish Ferries*, C-570/19, EU:C:2021:664, 170. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 39 Turklāt Hartas 52. panta 1. punktā ir pieļauts, ka tiesībām, kādas tajā ir paredzētas, var noteikt izmantošanas ierobežojumus, ja šie ierobežojumi ir noteikti tiesību aktos, ar tiem tiek respektēta šo tiesību un brīvību būtība un, ievērojot samērīguma principu, tie ir nepieciešami un patiešām atbilst vispārējas nozīmes mērķiem, ko atzinusi Savienība, vai vajadzībai aizsargāt citu personu tiesības un brīvības.
- 40 Visbeidzot tad, kad saduras vairākas Savienības tiesību sistēmā aizsargātas tiesības, šo ierobežojumu vērtējums ir jāveic, ievērojot prasību par nepieciešamo šo dažādo pamattiesību saskaņošanu un taisnīgu līdzsvaru starp šīm tiesībām (spriedums, 2021. gada 2. septembris, *Irish Ferries*, C-570/19, EU:C:2021:664, 172. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 41 Šajā gadījumā jānorāda, ka no Regulas Nr. 1831/2003 4. apsvēruma un 1. panta 1. punkta izriet, ka šīs regulas mērķis tostarp ir noteikt Savienības procedūru dzīvnieku barības piedevu laišanai tirgū un to lietošanai, pamatojoties uz augsta līmeņa cilvēku veselības, dzīvnieku veselības un labturības, vides un lietotāju un patērētāju interešu aizsardzību saistībā ar šīm piedevām, vienlaikus nodrošinot efektīvu iekšējā tirgus darbību.
- 42 Šajā nolūkā Savienības likumdevējs, kā izriet no Regulas Nr. 1831/2003 11. apsvēruma, ir paredzējis, ka tikai tādas piedevas, kas ir apstiprinātas saskaņā ar šajā regulā aprakstīto procedūru, var laist tirgū, lietot un pārstrādāt dzīvnieku barībā. Šī atļaujas piešķiršanas procedūra ir paredzēta minētās regulas II nodaļā, kas ietver 3.–15. pantu. Šīs pašas regulas 3. panta 1. punkta a) apakšpunktā ir noteikts aizliegums laist tirgū, pārstrādāt un lietot dzīvnieku barības piedevas, par kurām nav saņemta atļauja.
- 43 No Regulas Nr. 1831/2003 4. panta 1. un 2. punkta, 8. panta 1. un 3. punkta, kā arī 9. panta 1. punkta, lasot tos kopsakarā, izriet, ka vispirms par atļaujas pieteikumu tiek sniegts EFSA atzinums, saistībā ar kuru šī iestāde veic riska novērtējumu, lai noteiktu, vai attiecīgā piedeva atbilst šajā regulā paredzētajiem atļaujas piešķiršanas nosacījumiem. Pēc tam atļauju piešķir vai atsaka ar regulu, ko Komisija pieņēmusi, īstenojot savas īstenošanas pilnvaras. Izstrādājot regulas, ar kuru piešķir vai atsaka atļauju, projektu, Komisija īpaši ņem vērā šos atļaujas piešķiršanas nosacījumus, kā arī citus tiesiskus faktorus, kas saistīti ar attiecīgo jomu un attiecas uz izskatāmo jautājumu, un jo īpaši ieguvumus dzīvnieku veselībai un labturībai un dzīvnieku izcelsmes produktu patērētājam.

- 44 Regulas Nr. 1831/2003 10. pantā ir paredzēts, ka, atkāpjoties no 3. panta, piedevas, kas ir laistas tirgū, tostarp saskaņā ar Direktīvu 70/524, var turpināt laist tirgū, tostarp ar nosacījumu, ka pieteikums atļaujas saņemšanai ir iesniegts ne vēlāk kā septiņus gadus pēc šīs regulas stāšanās spēkā.
- 45 Tādējādi jākonstatē, pirmām kārtām, ka ar Regulu Nr. 1831/2003 ieviestā atļauju sistēma ir paredzēta tiesību aktos Hartas 52. panta 1. punkta izpratnē.
- 46 Otrām kārtām, šajā atļauju izsniegšanas sistēmā tiek respektēta darījumdarbības brīvības un tiesību uz īpašumu, kas attiecīgi ir paredzētas Hartas 16. pantā un 17. panta 1. punktā, būtība. Pirmkārt, tā nerada šķērslī dzīvnieku barības ražošanai un tirdzniecībai, bet pakļauj to noteiktiem nosacījumiem cilvēku un dzīvnieku veselības un vides interesēs (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2015. gada 17. decembris, *Neptune Distribution*, C-157/14, EU:C:2015:823, 71. punkts). Otrkārt, minētā atļauju izsniegšanas sistēma neizraisa īpašuma atņemšanu un tādējādi tā nav uzskatāma par iejaukšanos, kas apdraud īpašuma tiesību pašu būtību (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2020. gada 16. jūlijs, *Adusbef u.c.*, C-686/18, EU:C:2020:567, 89. punkts).
- 47 Trešām kārtām, attiecībā uz samērīguma principa ievērošanu jāatgādina, ka Tiesa saistībā ar šī principa pārbaudi tiesā Savienības likumdevējam ir atzinusi plašu rīcības brīvību jomās, kurās jāpieņem lēmums ar politiku, ekonomiku un sociālām lietām saistītos jautājumos un kurās likumdevējam jāveic sarežģīti novērtējumi. Līdz ar to vienīgi šajās jomās veikta pasākuma acīmredzami nesamērīgais raksturs, ņemot vērā mērķi, ko vēlas sasniegt kompetentā iestāde, var ietekmēt šāda pasākuma tiesiskumu (spriedums, 2021. gada 2. septembris, *Irish Ferries*, C-570/19, EU:C:2021:664, 151. punkts un tajā minētā judikatūra). Tā tas jo īpaši ir veterinārajā un fitosanitārajā jomā (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2005. gada 6. decembris, *ABNA u.c.*, C-453/03, C-11/04, C-12/04 un C-194/04, EU:C:2005:741, 69. punkts).
- 48 Šajā ziņā, kā Eiropas Parlaments, Eiropas Savienības Padome un Komisija atgādina savos rakstveida apsvērumos, tāpat kā saistībā ar atļauju piešķiršanas sistēmām, kas paredzētas daudzos Savienības tiesību aktos pārtikas nekaitīguma jomā, jākonstatē, ka Regulā Nr. 1831/2003 paredzētā atļauju piešķiršanas sistēma, kāda aprakstīta šī sprieduma 42.–44. punktā, nav acīmredzami nepiemērota, ņemot vērā šīs regulas mērķi, proti, nodrošināt augstu cilvēku veselības, dzīvnieku veselības un labturības, vides un lietotāju, un patērētāju interešu aizsardzības līmeni.
- 49 Attiecībā uz šo mērķi jānorāda, ka, lai gan iesniedzējtiesa atsauca uz Hartas 16. pantu un 17. panta 1. punktu, ir jāņem vērā arī tās 35., 37. un 38. pants, kuru mērķis ir nodrošināt attiecīgi augstu cilvēku veselības, vides un patērētāju aizsardzības līmeni. Turklāt gan no Tiesas judikatūras, gan no LESD 13. panta izriet, ka dzīvnieku labturības aizsardzība ir Savienības atzīts vispārējo interešu mērķis (spriedums, 2020. gada 17. decembris, *Centraal Israëlitisch Consistorie van België u.c.*, C-336/19, EU:C:2020:1031, 63. punkts).
- 50 Turklāt tāda atļauju piešķiršanas sistēma, kāda ir ieviesta ar Regulu Nr. 1831/2003, ir līdzeklis, kas var nodrošināt piesardzības principa ievērošanu, kurš, kā izriet no šīs regulas 6. apsvēruma, ir piemērojams attiecīgajā jomā.
- 51 Jānorāda arī, ka Regulā Nr. 1831/2003 ir vairākas tiesību normas, kuru mērķis atbilstoši samērīguma principam ir panākt taisnīgu līdzsvaru starp šīs regulas mērķi un to uzņēmumu interesēm, kas izmanto dzīvnieku barības piedevas. Konkrētāk, runājot par produktu, kas laisti tirgū saskaņā ar Direktīvu 70/524 (kāda ir strīdīgā piedeva), atkārtotas novērtēšanas procedūru, tā tas ir saistībā ar šīs regulas 10. panta 2. punktā paredzēto pārejas periodu, kura maksimālais ilgums

ir septiņi gadi un kura laikā šos produktus var turpināt laist tirgū, neiesniedzot minētās regulas 7. pantā paredzēto atļaujas pieteikumu, vai arī attiecībā uz Komisijas iespēju, pieprasot piedevu izņemšanu no tirgus saskaņā ar šīs pašas regulas 10. panta 5. punktu, paredzēt ierobežotu termiņu, lai likvidētu esošos attiecīgā produkta krājumus. Šajā gadījumā Komisija šādu termiņu ir paredzējusi Īstenošanas regulas 2021/758 2. panta 3. punktā, uz kuru *cdVet* atsaucas pamatlietā.

- 52 Turklāt iesniedzējtiesa sliecas uzskatīt, ka ar Regulu Nr. 1831/2003 ieviestā atļaujas piešķiršanas sistēma neļauj ņemt vērā “katra gadījuma īpašos apstākļus”, un it īpaši vēlas noskaidrot, kāda ietekme ir tādiem apstākļiem kā pārtikas piedevas absolūtais daudzums vai koncentrācija attiecīgajā pārtikas produktā vai arī tam, vai šī piedeva ir dabiska vai sintētiska viela. Šajā ziņā pietiek atgādināt, ka Īstenošanas regulas Nr. 230/2013 un 2021/758 aizliedz tirgot lielu skaitu piedevu, kas to pielikumos ir aprakstītas kā dabīgi produkti. Turklāt piedevas absolūtā daudzuma vai koncentrācijas abstrakto robežvērtību noteikšana, neveicot tās risku novērtējumu, ir grūti savienojama ar cilvēku un dzīvnieku veselības aizsardzības prasībām, it īpaši ņemot vērā piesardzības principu.
- 53 Visbeidzot, kā izriet no Īstenošanas regulas 2021/758 7. apsvēruma, šīs regulas I pielikumā uzskaitīto piedevu izņemšana no tirgus neliedz tām piešķirt atļauju saskaņā ar Regulu Nr. 1831/2003. Tādējādi *cdVet* var atsaukties uz iespējamiem apstākļiem, kas raksturīgi pamatlietā, saistībā ar iespējamo lūgumu atļaut lietot strīdīgo piedevu.
- 54 Ņemot vērā visus iepriekš izklāstītos apsvērumus, ir jākonstatē, ka pirmā jautājuma pārbaudē nav atklājies neviens apstākļis, kas varētu ietekmēt Regulas Nr. 1831/2003 3. panta 1. punkta a) apakšpunkta un 10. panta 1. punkta a) apakšpunkta un 2. un 5. punkta spēkā esamību, ņemot vērā Hartas 16. pantu, 17. panta 1. punktu un 52. panta 1. punktu.

Par otro jautājumu

- 55 Ar otro jautājumu iesniedzējtiesa būtībā vēlas noskaidrot, vai Īstenošanas regulas 2021/758 I pielikuma I.A nodaļas 1. daļā minētais jēdziens “greipfrūta ekstrakts” ir jāinterpretē tādējādi, ka šajā jēdzienā ietilpst ekstrakts, kas ražots no greipfrūta sēklām un mizām.
- 56 Vispirms jākonstatē, pirmkārt, ka Īstenošanas regulas Nr. 230/2013 pielikumā un Īstenošanas regulas 2021/758 I pielikumā dažādu valodu versijās ir izmantoti dažādi nosaukumi, lai apzīmētu vienu un to pašu augli, kura zinātniskais nosaukums ir “*Citrus × paradisi*”. Tā tas it īpaši ir šo abu pielikumu franču valodas versijās, kurās attiecīgi izmantoti jēdzieni “*pamplemousse* (greipfrūts)” un “*pomelo* (greipfrūts)”,
- 57 Otrkārt, kā savos rakstveida apsvērumos norāda Francijas valdība, “greipfrūtu ekstrakts” Īstenošanas regulas 2021/758 I pielikuma I.A nodaļas 1. daļā ir norādīta kā “aromatizējoša un ēstgribu rosinoša viela”.
- 58 Šajā ziņā no iesniedzējtiesas lēmuma izriet, ka strīdīgā piedeva uz strīdīgā produkta etiķetes ir aprakstīta kā “organoleptiska piedeva”. Regulas Nr. 1831/2003 I pielikuma 2. punktā ir norādīts, ka aromatizējošas vielas ietilpst organoleptisko piedevu kategorijā. Tādējādi, neskarot iesniedzējtiesas veicamo pārbaudi, šķiet, ka strīdīgā piedeva strīdīgajā produktā faktiski tiek izmantota kā aromatizējoša un ēstgribu rosinoša viela.

- 59 Attiecībā uz Īstenošanas regulas 2021/758 I pielikuma I.A nodaļas 1. daļā minēto jēdzienu “greipfrūtu ekstrakts” ir jānorāda, ka tas nav definēts nedz šajā īstenošanas regulā, nedz arī Īstenošanas regulā Nr. 230/2013.
- 60 Šādos apstākļos ir svarīgi norādīt, ka, interpretējot Savienības tiesību normu, jāņem vērā ne tikai tās formulējumā lietoto vārdu ierastā nozīme ikdienas valodā, bet arī konteksts un tā tiesiskā regulējuma mērķi, kurā šī norma ir ietverta. Turklāt īstenošanas regula, ja iespējams, ir jāinterpretē tā, lai tā būtu saderīga ar pamatregulas noteikumiem (spriedums, 2023. gada 7. decembris, *Syngenta Agro*, C-830/21, EU:C:2023:959, 31. un 32. punkts, kā arī tajos minētā judikatūra).
- 61 Tātad atbilstoši tā ierastajai nozīmei ikdienas valodā jēdziens “greipfrūtu ekstrakts” ir jāinterpretē tādējādi, ka tas attiecas uz visiem ekstraktiem, kas iegūti no greipfrūta, neatkarīgi no tā, vai attiecīgais ekstrakts ir iegūts no noteiktām šī augļa daļām vai no augļa kopumā.
- 62 Šādu jēdziena “greipfrūtu ekstrakts” interpretāciju apstiprina tiesiskā regulējuma, kurā tas ietilpst, mērķi. Proti, Īstenošanas regulas 2021/758 mērķis ir īstenot Regulas Nr. 1831/2003 10. panta 5. punkta noteikumus. Pēdējā minētajā regulā, kā izriet no šī sprieduma 42. punkta, ir noteikts princips, kas paredz aizliegumu laist tirgū, pārstrādāt un lietot dzīvnieku barības piedevas, par kurām nav saņemta atļauja. Ar Regulas Nr. 1831/2003 10. pantu šis princips ir īstenots attiecībā uz piedevām, kuras iepriekš bija laistas tirgū saskaņā ar Direktīvu 70/524, bet saistībā ar kurām nav iesniegts jauns atļaujas pieteikums atbilstoši šai regulai, tostarp paredzot pārejas periodu, kas nepārsniedz septiņus gadus un kā beigās šīs piedevas ir jāizņem no tirgus.
- 63 Tā kā šis aizliegums ir vispārējs noteikums, uz kuru ir balstīta Regula Nr. 1831/2003, tas ir jāinterpretē plaši, proti – jebkura piedeva, kas nav skaidri atļauta, ir aizliegta arī tad, ja tā iepriekš ir tikusi laista tirgū saskaņā ar Direktīvu 70/524.
- 64 Tādējādi, ciktāl Īstenošanas regulā 2021/758, paredzot piedevas “greipfrūtu ekstrakts” izņemšanu no tirgus, nav nošķirtas dažādas greipfrūtu veidojošas daļas, ir jāuzskata, ka šī īstenošanas regula attiecas uz ekstraktiem, kas iegūti no jebkuras augļa daļas vai pat no augļa kopumā.
- 65 Šī sprieduma 61. punktā minēto interpretāciju apstiprina arī Īstenošanas regulas Nr. 230/2013 pielikums, kurā pie piedevām uz “*Citrus × paradisi*” bāzes tostarp ir iekļauts citrusaugļu mizas ekstrakts, tādējādi nav šaubu, ka tas attiecas uz greipfrūtu mizas ekstraktu. Līdz ar to, ja Savienības likumdevējs būtu vēlējis nošķirt no dažādām šī augļa daļām iegūtos ekstraktus, tas to būtu precizējis, tāpat kā tas to ir darījis attiecībā uz citrusaugļu mizu ekstraktu.
- 66 Ņemot vērā visus iepriekš minētos apsvērumus, uz otro jautājumu ir jāatbild, ka Īstenošanas regulas 2021/758 I pielikuma I.A nodaļas 1. daļa ir jāinterpretē tādējādi, ka jēdziens “greipfrūtu ekstrakts” šīs tiesību normas izpratnē attiecas uz ekstraktu, kas ražots no greipfrūta sēklām un mizām.

Par tiesāšanās izdevumiem

- 67 Attiecībā uz pamatlietas pusēm šī tiesvedība izriet no tiesvedības, kas notiek iesniedzējtiesā, tāpēc tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto pušu izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (septītā palāta) nospriež:

- 1) Pirmā jautājuma pārbaudē nav atklājies neviens apstāklis, kas varētu ietekmēt Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (EK) Nr. 1831/2003 (2003. gada 22. septembris) par dzīvnieku ēdināšanā lietotām piedevām, kas grozīta ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2019. gada 20. jūnija Regulu (ES) 2019/1381, 3. panta 1. punkta a) apakšpunkta un 10. panta 1. punkta a) apakšpunkta un 2. un 5. punkta spēkā esamību, ņemot vērā Eiropas Savienības Pamattiesību Hartas 16. pantu, 17. panta 1. punktu un 52. panta 1. punktu.
- 2) Komisijas Īstenošanas regulas (ES) 2021/758 (2021. gada 7. maijs) par noteiktu produktu statusu “barības piedevas” Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (EK) Nr. 1831/2003 tvērumā un par noteiktu barības piedevu izņemšanu no tirgus I pielikuma I.A nodaļas 1. daļa

ir jāinterpretē tādējādi, ka

jēdziens “greipfrūtu ekstrakts” šīs tiesību normas izpratnē attiecas uz ekstraktu, kas ražots no greipfrūta sēklām un mizām.

[Paraksti]